

Ocalimy Świat!

Ekoprogram z charakterem
dla uczniów szkół podstawowych

Scenariusz dla klasy II

na podstawie opowiadania
opowiadania Tomasza Samojlika
„Oddech smoka”
z tomu

Temat

Co to znaczy, że klimat się ogrzewa i dlaczego tak się dzieje? Jak możemy zatrzymać niekorzystne zmiany klimatu?

Wartości moralne do omówienia

szacunek, zaangażowanie

Czas realizacji

3 godziny lekcyjne

Scenariusz dla klasy II

na podstawie opowiadania Tomasza Samojlika „Oddech smoka” z tomu „Oddech smoka”

MATERIAŁY EDUKACYJNE

- ✓ zbiór opowiadań „Oddech smoka”
- ✓ poradnik „Z dzieckiem w świat wartości” Ireny Koźmińskiej i Elżbiety Olszewskiej, w szczególności opisy odwagi i umiaru
- ✓ narzędziownik WWF „Klimat”
- ✓ Pigułka klimatyczna:
<https://www.wwf.pl/sites/default/files/inline-files/pigułka-klimatyczna-2022.pdf>

POMOCE

- ✓ komputer, ew. ekran, rzutnik, tablica/flipchart
- ✓ kartki A4, patyczki

CO WARTO ZROBIĆ WCZEŚNIEJ?

- ➔ Jeśli masz możliwość, przeprowadź część tego scenariusza w sali komputerowej lub zaplanuj jego realizację wtedy, kiedy będziesz mieć do niej dostęp
- ➔ Poznaj narzędzie <https://classic.toonytool.com> (tutorial do niego znajdziesz na: <https://www.youtube.com/watch?v=9yb1PDdWvKk>) (narzędzie sugerowane, nie obowiązkowe)
- ➔ Jeśli nie skorzystasz danego dnia z sali komputerowej, przygotuj białe kartki xero A4
- ➔ Wydrukuj załącznik nr 2 tyle razy, ilu jest uczniów/uczennic w klasie; do tytułowej strony dołącz trzy/cztery czyste kartki; zepnij spinaczem (bardziej ekologicznie niż zszywaczem).

Z CZEGO MOŻESZ JESZCZE SKORZYSTAĆ? TUTAJ ZNAJDZIESZ SPORO INFORMACJI:

- ➔ <https://www.wwf.pl/aktualnosci/edukacja-klimatyczna-potrzebna-od-zaraz> - edukacja o klimacie
- ➔ <https://www.wwf.pl/klimat> - klimat
- ➔ https://www.wwf.pl/sites/default/files/inline-files/narzedziownik_klimat_.pdf - scenariusze, ilustracje do wykorzystania i karty pracy str. 5-18

Prowadząc lekcje w oparciu o ten scenariusz, realizujesz podstawę programową

✓ EDUKACJA POLONISTYCZNA

Uczeń:

- ⊗ słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby
- ⊗ wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą (...)

✓ EDUKACJA PRZYRODNICZA

Uczeń:

- ⊗ chroni przyrodę

✓ EDUKACJA INFORMATYCZNA

Uczeń:

- ⊗ posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania
- ⊗ korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych
- ⊗ zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu

✓ ETYKA

Uczeń:

- ⊗ ma świadomość, że jako człowiek posiada swoją niezbywalną godność oraz że wszystkie inne osoby posiadają taką godność
- ⊗ ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę) (...)
- ⊗ dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory

✓ KRYTERIA SUKCESU UCZNIĄ

- ⊗ tworzy wypowiedzi ustne w nawiązaniu do treści tekstu, odpowiada na pytania nauczyciela dotyczące tekstu
- ⊗ rozróżnia pojęcia: klimat, pogoda
- ⊗ zna co najmniej dwa skutki wynikające z ocieplenia klimatu
- ⊗ podaje przynajmniej jeden przykład obrazujący, czym jest szacunek dla innych ludzi oraz dla ich odmienności
- ⊗ tworzy historię zachęcającą ludzi do działań proekologicznych
- ⊗ podaje co najmniej dwa przykłady działań, które sam może podjąć na rzecz ochrony środowiska

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ Przeczytaj dzieciom opowiadanie „Oddech smoka” Tomasza Samojlika.

Możesz przerwać 2-3 razy, by zapytać: Jak myślicie - co będzie dalej? Albo: Jak wam się podoba taka postawa?

➔ Sprawdź, czy dzieci zrozumiały przeczytany tekst, zadając im przykładowe pytania pomocnicze:

- ❓ Jaki konkurs został ogłoszony w szkole?
- ❓ O jakich skutkach zmiany klimatu dzieci rozmawiały w drodze ze szkoły?
(znikną pory roku, będzie gorąco nawet zimą, stopią się lodowce, w niektórych miejscach woda zaleje miasta, a w innych będzie susza, będzie mniej jedzenia, więc ludzie zaczną głodować, możliwe, że trzeba będzie opuścić swój kraj w poszukiwaniu ratunku)
- ❓ Na jaki pomysł wpadli bohaterowie? Dlaczego nie podobał się on cioci?
- ❓ Co dzieci zmieniły w swoim pomysle po rozmowie z cicią?
- ❓ Czym jest klimat, a czym pogoda?
Mówimy: Dzisiaj jest ładna pogoda. Klimat w tym regionie jest surowy.
(pogoda to aktualny stan atmosfery w danym miejscu, w określonym krótkim czasie, jest zmienny. Klimat to obserwowany w długim okresie - np. dziesięcioleci, stuleci - charakterystyczny dla danego regionu, w miarę stały ogół zjawisk pogodowych)

➔ Podkreśl, że opowiadanie porusza dwa ważne problemy:

- ⊕ kwestię zmiany klimatu i konsekwencji tego zjawiska oraz potrzeby zaangażowania ludzi w działania na rzecz powstrzymania globalnego ocieplenia
- ⊕ szacunek dla odmienności, dla inności drugiego człowieka

Poproś uczniów/uczennice o przykłady sytuacji/wypowiedzi, które świadczą, że jedna osoba szanuje drugą

➔ Czy należy chętnie się tym, że się pomaga?

Warto się wtedy zastanowić, jaka jest prawdziwa intencja tej pomocy - czy ktoś pomaga w odruchu solidarności, żeby polepszyć sytuację drugiej osoby, czy tylko żeby się chwalić, jaki jest dobry. Czy rzeczywiście jest dobry?

➔ Pomagamy nie tylko uchodźcom klimatycznym, ale też wojennym

W Polsce jest obecnie wiele dzieci i dorosłych z Ukrainy, którzy uciekli przed rosyjską agresją. Pomaganie im zawsze powinno być taktowne, pełne szacunku, czyli z poszanowania ich godności.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

➔ SZACUNEK

Wyjaśnij uczniom istotę szacunku, korzystając z opisów i ćwiczeń w poradniku „Z dzieckiem w świat wartości”. Komu powinniśmy okazywać szacunek? (wszystkim). Dlaczego? (ponieważ każdy człowiek ma niezbywalną cechę – godność ludzką i dlatego należy mu się szacunek. Każdy człowiek źle się czuje, gdy jest traktowany bez szacunku. Człowiek moralny dba o DOBRO innych i chce, by w jego towarzystwie dobrze się czuli. Człowiek, który nie dba o uczucia i potrzeby innych osób/istot, prawdopodobnie sam nie był szanowany i dobrze traktowany, ale może podjąć decyzję, że się zmieni, by być lubianym. Dobrze jest być osobą prawdziwie lubianą (to nie jest to samo, co być osobą popularną) - wtedy inni traktują nas dobrze, są życzliwie nastawieni, pomagają nam. Ale pamiętajmy, że pierwszy impuls powinien popłynąć nas. To nasze zadanie, by okazać innym szacunek, pomoc, przyjazne nastawienie.

➔ Zadanie

Dzieci czasem dokuczają kolegom, którzy nie ze swojej winy noszą tanie lub niemodne ubrania, nie posiadają modnych gadżetów. Co można powiedzieć o osobie, która się wywyższa i wyśmiewa innych? Dlaczego tak postępuje? Może nie wie, jak ważny jest szacunek - do innych, do siebie? Jak można skłonić ją do zaprzestania zachowań pozbawionych szacunku i krzywdzących innych? Poproś, by uczennice/uczniowie naradzili się w tej sprawie w małych zespołach (2-4 osobowych) i przedstawili swoje pomysły. Możesz je zapisać na tablicy lub flipcharcie. Dzieci mogą je zanotować w zeszytach. Podyskutujcie nad tym tematem.

➔ Pomagamy - i powinniśmy pomagać - ludziom, którym wiedzie się gorzej lub mają różne problemy (zdrowotne, po utracie pracy, po zniszczeniu przez wicheru ich domu).

➔ Zaprezentuj uczniom/uczennicom na ekranie/tablicy slajdy z <https://www.wwf.pl/sites/default/files/inline-files/pigulka-klimatyczna-2022.pdf>.

Od str. 10 do str. 25 są przedstawione skutki zmian klimatycznych. Być może niektóre z nich będą zbyt trudne dla dzieci (np. konflikty polityczne, str. 24). Możesz je ominąć lub tylko nazwać, bez zatrzymywania się i pogłębiania tematu.

➔ Zadanie

Wyobraźcie sobie, że w waszej szkole ogłoszono konkurs na historię, która ma przekonać ludzi do wspólnego działania, by zahamować globalne ocieplenie. Ola, Zosia, Remik i Bartek stworzyli komiks o Leboo, który przyjeżdża do Polski, szukając sposobu na uratowanie swojej wioski w afrykańskim kraju - Kenii. Teraz w parach pomyślcie nad swoją własną historią. Może ona mieć formę komiksu, ale nie musi. Weźcie pod uwagę, że zagrożenia ze strony zmiany klimatu nie dotyczą tylko kontynentu afrykańskiego, również w Europie doświadczamy skutków globalnego ocieplenia, dlatego warto uwzględnić w historii zdarzenia, które mogą dotknąć nas bezpośrednio.

Uwaga: To zadanie możesz zrealizować podczas zajęć komputerowych. Uczniowie mogą stworzyć swoją opowieść przy pomocy strony: <https://classic.toonytool.com>. Narzędzie jest bardzo intuicyjne, przeznaczone dla dzieci z klas młodszych. Pozwala stworzyć jednostronicową historię

PRZEBIEG ZAJĘĆ

w formie komiksu. Można ją zapisać na komputerze jako plik jpg. Ze wszystkich historii można następnie stworzyć album i pochwalić się nim rodzicom podczas zebrania szkolnego, przesać na stronę szkoły, na konto FB szkoły.

- ➔ Zorganizuj prezentację stworzonych przez dzieci historii.
- ➔ Przypomnij uczniom/uczennicom słowa cioci: „Bo na globalne ocieplenie wpływają też nasze codzienne wybory.”

Przeprowadź głosowanie, które wybory sprzyjają ochronie środowiska, a które nie. Przedstaw slajdy (**Załącznik nr 1**). Rozdaj uczniom: patyczki laryngologiczne lub do lodów, po dwa dla pary uczniów (jeden zielony, jeden czerwony) lub kartki w kolorze czerwonym i zielonym, albo po prostu niech podnoszą do góry kciuk, jeśli zgadzają się z danym stwierdzeniem, a jeśli nie, niech kciuk skierują ku dołowi. Przy slajdzie z kciukiem skierowanym do dołu uczniowie zmieniają treść na ekologiczną (przykład: „Często wymieniamy elektronikę” zmieniamy na „Jak najrzadziej wymieniamy elektronikę i tylko wtedy, gdy jest to konieczne”). Można dodać jeszcze: Nie ulegaj modzie na elektronikę 😊).

Opisy slajdów:

- + Wybierz rower lub spacer zamiast wycieczki samochodem (eko)
- Kupuj dużo nowych ubrań
  - + Nie kupuj wciąż nowych ubrań (eko)
- Często wymieniamy elektronikę
  - + Nie wymieniamy elektroniki, jeśli stare urządzenie jeszcze dobrze działa (eko)
- Korzystaj z wanny zamiast prysznica
  - + Korzystaj z krótkiego prysznica, zamiast kąpieli w wannie (eko)
- + Segreguj śmieci (eko)
- + Zakręcaj kran (eko)
- + Korzystaj z opakowań wielorazowych (eko)
- + Nie marnuj jedzenia (eko)
- + Wyłączaj światło i urządzenia elektryczne, gdy z nich nie korzystasz (eko)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

- ➔ **Poproś, aby dzieci przepisały do zeszytu zmodyfikowane zdania (eko), zgodne z interesem ekologicznym. Będą one pomocne do wykonania pracy domowej.**
- ➔ **Wy tłumacz, jakie zadanie będzie pracą domową.**

Uwaga, to zadanie jest przewidziane dla szkół. Biblioteki, Domy Kultury mogą to zadanie zmodyfikować lub pominąć.

NOTATNIK Działam dla klimatu. Do tytułowej strony dołącz jeszcze trzy/cztery kartki. Zepnij spinaczem lub zrób otwory i przeciągnij wstążkę. (zszywanie zszywaczem utrudnia recykling). Rozdaj dzieciom notatniki.

Co dalej? W domu, na tytułowej stronie dziecko rysuje siebie w stroju superbohatera i podpisuje imieniem. Na kolejnych kartkach notuje/rysuje, co zrobiło na rzecz klimatu danego dnia. Pod wpisem/rysunkiem umieszcza datę. Przypomnij, że zawsze może zajrzeć do zeszytu i przypomnieć sobie, jakie działania sprzyjają ochronie środowiska. Poproś, aby dzieci przyniosły swoje uzupełnione notatniki za tydzień do szkoły. Dzień przed upłynięciem terminu, przypomnij im o tym.

Bez względu na to, ile wpisów w notatniku będzie miało finalnie każde dziecko, docień jego zaangażowanie i proekologiczną postawę. Pomyśl o jakiejś nagrodzie związanej z ochroną środowiska lub zdrowiem, nawet drobnej – jeśli dzieci lubią w-f zaproponuj im dzisiaj dodatkową godzinę w-fu. Jeśli lubią zabawy muzyczne, może urządzicie 30-minutowe wspólne klasowe muzykowanie/karaoke. Jeśli lubią wychodzić na plac zabaw, może wyjdziecie tam dzisiaj. Można to połączyć np. z sezonowymi zabawami przyrodniczymi, takimi jak zbieranie kasztanów, robieniem bałwana, nasłuchiwanie głosów ptaków, czy rozpoznawaniem roślin. Jest to też okazja do rozmów o porach roku, pogodzie i klimacie.

- ➔ **Wyjaśnij dzieciom, że nie wystarczy zdobywać wiedzę, rozmawiać o ochronie środowiska i być jedynie obserwatorem niekorzystnej zmiany klimatu i niewłaściwych zachowań ludzi, w tym własnych szkodliwych dla środowiska nawyków (jakich?).**

Trzeba osobiście aktywnie przeciwdziałać zmianom klimatu i niszczeniu środowiska oraz zachęcać do tego innych (kolegów, rodzinę). **ZAANGAŻOWANIE** w dobre dla wszystkich sprawy jest wartością moralną. Wyjaśnij dzieciom istotę wartości moralnych - to zasady postępowania oraz działania służące wspólnemu, powszechnemu DOBRU. Zapytaj dzieci, czy uważają, że klimat i planeta – to nasze wspólne dobro? Jeśli tak, wszyscy powinniśmy się zaangażować w ich ratowanie. **Praktykowane przez nas wartości moralne** – takie jak zaangażowanie w działania proekologiczne, okazywanie szacunku innym ludziom i zwierzętom – **budują nasz prawy charakter!**

Scenariusz dla klasy II

na podstawie opowiadania Tomasza Samojlika
„Oddech smoka” z tomu „Oddech smoka”

PRZEBIEG ZAJĘĆ

- ➔ **Poproś o przykłady działań moralnych i niemoralnych w odniesieniu do środowiska**
  - ⊕ moralne: organizowanie akcji na rzecz ratowania zwierząt, środowiska, klimatu, oszczędzania wody i elektryczności, ograniczania swoich apetytów konsumpcyjnych i ciągłego kupowania;
  - ⊖ niemoralne – śmiecenie, marnowanie żywności, zatrucie rzek toksycznymi ściekami – przykład Odry, ciągłe zakupy wywołujące ciągły popyt i ciągłą, nadmierną podaż, egoizm i dbanie tylko o własne przyjemności kosztem środowiska i klimatu.